

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

O'quv ishlar bo'yicha prorektor
I. Sharipov

2023 yil

XALQARO MOLIYA MUNOSABATLARI

FANI BO'YICHA

SILLABUSI

Kunduzgi bo'lim uchun

Bilim sohasi: 400 000 - Biznes, boshqaruv va huquq

Ta'lim sohasi: 410 000 - Biznes va boshqaruv

Magistratura mutaxassisligi: 70410401 - Davlat moliyasi va xalqaro moliya

Samarqand – 2023

Modul / FAN SILLABUSI
Magistratura bo'limi uchun
70410401- Davlat moliyasi va
xalqaro moliya mutaxassisligi

Fan nomi:	Xalqaro moliya munosabatlari
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	INFRE04
Yil:	1
Semestr:	2
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	240
Ma'ruza	60
Amaliy mashg'ulotlar	60
Laboratoriya mashg'ulotlar	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	120
Kredit miqdori	8
Baholash shakli:	Yozma
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	“Xalqaro moliya munosabatlari” fanini o'qitishning maqsadi - talabalarda mamlakatning xalqaro moliya munosabatlaridagi ishtirokini tashkil etish va rivojlantirishning ham nazariy, ham amaliy tomonlarini, xalqaro moliya tizimi ishtirokchilari faoliyatini hamda xalqaro moliya operatsiyalarini amalga oshirish va boshqarish usullari buyicha bilim, kunikma va malaka shakllantirishdir.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1	Moliya FINASC06
2	Xalqaro moliya institutlari INFII04
3	Moliyaviy nazorat FINCON08

Ta'lim natijalari (TN)	
Bilimlar jixatidan:	
TN1	xalqaro moliya munosabatlari va uning tashkiliy-huquqiy asoslari;
TN2	xalqaro valyuta bozorlari; jaxon valyuta tizimining rivojlanish bosqichlari; valyuta risklarini boshqarish uslubiyoti;
TN3	xalqaro korporatsiyalar faoliyatini tashkil etish va boshqarish; tulov balansini shakllantirish va boshqarish;

TN4	yevrobozorlardagi operatsiyalar; xalqaro moliya tashkilotlari faoliyati; xalqaro valyuta operatsiyalarini amalga oshirish tartibi;
TN5	O'zbekistonning xalqaro moliya tizimiga integratsiyalashuvi haqida tasavvur va bilimga ega bulishi.
Ko'nikma jixatidan:	
TN6	talaba valyuta operatsiyalarini amalga oshirish; valyuta risklarini boshqarish; valyuta kurslarini prognozlashtirish;
TN7	mamlakatning xalqaro moliya munosabatlaridagi ishtirokini baxolash va xalqaro moliya operatsiyalarida zamonaviy kompyuter texnologiyalaridan foydalanish;
TN8	xalqaro moliya munosabatlari rivojlanish tendensiyalarini aniqlash maqsadida ilmiy-amaliy tadqiqotlar utkazish buyicha kunikmalariga ega bulishi;
TN9	talaba xalqaromoliya operatsiyalarini tashkil etish; xalqaro valyuta operatsiyalarini tashkil etish va boshqarish
TN10	xalqaro moliya munosabatlarini rivojlantirish buyicha chora- tadbirlarni ishlab chikish to'g'risida anik malakalariga ega bulishi kerak.

№	Fan mazmuni	Soat
	Mashg'ulotlar shakli: Ma'ruza(M)	
M1	Jahon iqtisodiyoti rivojlanishida xalqaro moliyaning roli	2
M2	Jahon moliyaviy arxitekturası va xalqaro moliya tizimi	2
M3	Jahon iqtisodiyoti globallashuvi	2
M4	Xalqaro moliya tizimi	2
M5	Xalqaro valyuta munosabatlari	2
M6.1	Valyuta tizimi va uning rivojlanish bosqichlari.	2
M6.2	Yamayka jahon valyuta tizimining o'ziga xos jihatlari	2
M7	Xalqaro moliya munosabatlarida valyuta risklarini boshqarish	2
M8.1	Kapital chiqarish mohiyati, asosiy shakllari va zamonaviy xususiyatlari.	2
M8.2	Xalqaro iqtisodiy munosabatlarda kapital harakati ahamiyatining o'sishi.	2
M9	Xalqaro lizing operatsiyalari	2
M10.1	Xalqaro kreditning mohiyati va funksiyalari.	2
M10.2	Xalqaro kredit munosabatlar rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari.	2
M11	Xalqaro moliyaviy risklar va xalqaro reyting agentliklari	2
M12	Xalqaro hisob-kitoblar va ularning shakllari	2
M13.1	Jahon moliya bozorining mohiyati va funksiyalari.	2
M13.2	Jahon moliya bozori rivojlanishiga xos xususiyatlar.	2
M14	Xalqaro moliya munosabatlarida to'lov balansini boshqarish	2
M15	Xalqaro moliyaviy markazlar	2
M16	Xalqaro moliya bozori	2
M17	Moliyaviy derivativlarning xalqaro bozori	2
M18.1	Yevrobozorlarning yuzaga kelishi va ularga xos bo'lgan xususiyatlar.	2
M18.2	Yevrobozorlardagi operatsiyalar	2
M19.1	Xalqaro korporatsiyalarning yuzaga kelishi va ular faoliyatining mohiyati.	2

M19.2	Transmilliy korporatsiyalar faoliyatining iqtisodiyot uchun afzalliklari	2
M20.1	Xalqaro iqtisodiy integratsiya jarayonlari.	2
M20.2	Hududiy iqtisodiy integratsiyalar bilan bog'liq muammolar va ziddiyatlar.	2
M21	Xalqaro moliya tizimida moliya-sanoat guruhlari	2
M22	Xalqaro moliya munosabatlarida moliyaviy xavfsizlikni ta'minlash.	2
M23	Xalqaro moliya munosabatlariga integratsiyalashuv masalalari	2
	Jami	60
	Mashg'ulotlar shakli: Amaliy mashg'ulot (A)	
A1	Jahon iqtisodiyoti rivojlanishida xalqaro moliyaning roli	2
A2	Jahon moliyaviy arxitekturasini va xalqaro moliya tizimi	2
A3	Jahon iqtisodiyoti globallasuvi	2
A4	Xalqaro moliya tizimi	2
A5	Xalqaro valyuta munosabatlari	2
A6.1	Valyuta tizimi va uning rivojlanish bosqichlari.	2
A6.2	Yamayka jahon valyuta tizimining o'ziga xos jihatlari	2
A7	Xalqaro moliya munosabatlarida valyuta risklarini boshqarish	2
A8.1	Kapital chiqarish mohiyati, asosiy shakllari va zamonaviy xususiyatlari.	2
A8.2	Xalqaro iqtisodiy munosabatlarda kapital harakati ahamiyatining o'sishi.	2
A9	Xalqaro lizing operatsiyalari	2
A10.1	Xalqaro kreditning mohiyati va funksiyalari.	2
A10.2	Xalqaro kredit munosabatlar rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari.	2
A11	Xalqaro moliyaviy risklar va xalqaro reyting agentliklari	2
A12	Xalqaro hisob-kitoblar va ularning shakllari	2
A13.1	Jahon moliya bozorining mohiyati va funksiyalari.	2
A13.2	Jahon moliya bozori rivojlanishiga xos xususiyatlar.	2
A14	Xalqaro moliya munosabatlarida to'lov balansini boshqarish	2
A15	Xalqaro moliyaviy markazlar	2
A16	Xalqaro moliya bozori	2
A17	Moliyaviy derivativlarning xalqaro bozori	2
A18.1	Yevrobozorlarning yuzaga kelishi va ularga xos bo'lgan xususiyatlar.	2
A18.2	Yevrobozorlardagi operatsiyalar	2
A19.1	Xalqaro korporatsiyalarning yuzaga kelishi va ular faoliyatining mohiyati.	2
A19.2	Transmilliy korporatsiyalar faoliyatining iqtisodiyot uchun afzalliklari	2
A20.1	Xalqaro iqtisodiy integratsiya jarayonlari.	2
A20.2	Hududiy iqtisodiy integratsiyalar bilan bog'liq muammolar va ziddiyatlar.	2
A21	Xalqaro moliya tizimida moliya-sanoat guruhlari	2
A22	Xalqaro moliya munosabatlarida moliyaviy xavfsizlikni ta'minlash.	2

A23	Xalqaro moliya munosabatlariga integratsiyalashuv masalalari	2
	Jami	60

No	Mustaqil ta'lim (MT)	Ajratilgan soat
MT1	Xalqaro moliya munosabatlari rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari.	4
MT2	Milliy iqtisodiyotga xalqaro moliya munosabatlarning ijobiy va salbiy ta'siri.	2
MT3	Tashki savdo munosabatlari rivojlanishiga xos bulgan tendensiyalar.	2
MT4	Xalqaro valyuta bozori va undagi operatsiyalar.	2
MT5	Tashki iqtisodiy faoliyatga davlat tomonidan ta'sir etishning moliyaviy usullari va vositalari.	4
MT6	Tulov balansining mazmuni va kursatkichlari.	2
MT7	Tulov balansini moddalarini guruxlash usullari.	2
MT8	Mamlakat milliy valyuta siyosatining iqtisodiy mazmuni, maqsad va shakllari.	4
MT9	Xalqaro valyuta-kredit munosabatlarida risklarni aniklash.	2
MT10	Valyuta riskini sugurtalashning zamonaviy usullari.	2
MT11	Jaxon valyuta tizimining rivojlanish bosqichlari va uning xususiyatlari.	4
MT12	Xalqaro valyuta fondi (XVF) faoliyati va uning jaxon valyuta tizimiga ta'siri.	4
MT13	Xalqaro investitsion munosabatlar rivojlanishining zamonaviy xolati.	4
MT14	Global valyuta-moliya tizimini islox qilish muammolari.	2
MT15	Chet el investitsiyalarini jalb qilish va O'zbekistonda qulay investitsion muxitni shakllantirish masalalari.	4
MT16	O'zbekistonda xalqaro kredit liniyalaridan foydalanish amaliyoti.	2
MT17	O'zbekistonning xalqaro moliya tashkilotlari bilan hamkorligi.	2
MT18	Jaxon iqtisodiyoti globallasuvining asosiy manbalari va omillari.	2
MT19	Milliy valyuta bozorida operatsiyalar va ularga ta'sir etuvchi omillar.	4
MT20	Valyuta riskini boshqarish usullari va ularning tasniflanishi.	4
MT21	Transmilliy korporatsiyalar faoliyatining zamonaviy tendensiyalari.	4
MT22	Xalqaro iqtisodiy integratsiyaning rivojlanish xususiyatlari.	2
MT23	Osiyo xududiy integratsiyasiga xos bulgan asosiy xususiyatlar.	4
MT24	Jaxon banki guruxi va unga kiruvchi tashkilotlar faoliyati.	4
MT25	O'zbekistonda tashki savdo operatsiyalarini rivojlantirish amaliyoti.	4
MT26	O'zbekistonda xalqaro moliya munosabatlari samaradorligini oshirishning valyuta mexanizmi.	4
MT27	Moliyaviy derivativlar bozorining rivojlanish xolati.	4

MT28	Xalqaro moliya operatsiyalarini boshqarishning zamonaviy yullari.	4
MT29	Jaxon moliya tizimi barkorligini ta'minlashda xalqaro moliyaviy xavfsizlikni ta'minlashning uziga xos xususiyatlari.	4
MT30	Yevrovalyuta bozorini tartibga solish amaliyoti.	4
MT31	Xalqaro moliya bozorini rivojlantirish borasidagi nazariyalar.	4
MT32	Ofshor moliyaviy markazlarning turlari va ular tomonidan ko'rsatiladigan xizmatlar	4
MT33	To'lov balansiga ta'sir etuvchi omillar va uni tartibga solishning asosiy usullari	4
MT34	Moliya bozori institutlari, ularning faoliyati va roli.	4
MT35	O'zbekiston milliy moliya bozorida risklar va ularni baholashda xalqaro reyting agentliklarining faolligi.	4
MT36	Xalqaro investitsiya munosabatlarini tartibga solish amaliyoti	4
JAMI:		120

Asosiy adabiyotlar	
1	J.R.Zaynalov, D.X.Aslanova, T.B.Imomqulov Xalqaro moliya munosabatlari - T.: "Iqtisod-moliya", 2020. - 688 b.
2	Ataniyazov J.X., Alimardonov E.D. Xalqaro moliya munosabatlari. Darslik. - T.: «O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati», 2014. - 432 b.
3	Звонова Е. Мировые финансы. Практикум. Учебно-практическое пособие. - М.: КноРус, 2018. - 234 с.
4	Эскиндаров М., Звонова Е. Международные валютные отношения. Учебник. - М.: КноРус, 2020. - 542 с.
5	Хасбулатов Р.И. Международные финансы. Учебник. / Р.И. Хасбулатов. - М.: Издательство Юрайт, 2014. - 567 с.
6	Эскиндаров М., Звонова Е. Международный кредит. Учебник. - М.: КноРус, 2019. - 430 с.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1	Mirziyoev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. - T.: O'zbekiston, 2017. - 56 b.
2	Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash - yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. - T.: O'zbekiston, 2017. - 48 b
3	Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - T.: O'zbekiston, 2017. - 488 b.
4	Блохина И.М. Международные финансовые организации и их роль в международных финансовых отношениях. «Экономика и социум» №3(34) 2017.
5	Захаркина А.В., Заводских А.А., Лосева Е.Д. Финансовые институты Бреттон-Вудской системы в глобальном публичном финансировании // Научное обозрение. Экономические науки. - 2017. - № 2. - С. 43-46.

Magistrning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a)5 baxo olish uchun magistrning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

>fanning mohiyati va mazmunini tuluq yoritla olsa;
>fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yul quymasa;
>fan buyicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy axamiyati haqida aniq tasavvurga ega bulsa;
>fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
>berilgan savollarga aniq va lunda javob bera olsa;
>konspektga puxta tayyorlangan bulsa;
>mustaqil topshiriqlarni tuluq va aniq bajargan bulsa;
>fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni tuluq uzlashtirgan bulsa.

b)4 baxo olish uchun magistrning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:
>fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yul quymasa;

>fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bulsa;
>fan buyicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
>fan buyicha berilgan savollarga gugri javob bera olsa;
>fan buyicha konspektini puxta shakllantirgan bulsa;
>fan buyicha mustaqil topshiriqlarni tuluq bajargan bulsa;
>fanga tegishli konunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni uzlashtirgan bulsa.

v)3 baxo olish uchun magistrning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:
>fan haqida umumiy tushunchaga ega bulsa;
>fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yul quyilsa;

>bayon qilish ravon bulmasa;
>fan buyicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
>fan buyicha matn puxta shakllantirilmagan bulsa.

g)quyidagi hollarda magistrning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan baxolanishi mumkin:

>U fan buyicha mashgulotlarga tayorgarlik kurilmagan bulsa;
>fan buyicha mashgulotlarga doir xech qanday tasavvurga ega bulmasa;
>U fan buyicha matnlarni boshqalardan kuchirib olganligi sezilib tursa;
>fan buyicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yul quyilgan bulsa;
>fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
>fanni bilmasa.

Agar magistr hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.

0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho,
70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

FAN O'QITUVCHISI TO'G'RI SIDA MA'LUMOT

Muallif:	Ernazarov Nuriddin Elamonovich iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
E-mail:	n.ernazarov@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, "Moliya" kafedrasi
Taqrizchilar:	I.Salamov - SamVMI "Chorvachilikda iqtisodiy samaradorlik va buxgalteriya hisobi" kafedrasi dotsenti, i.f.n.

O.X.Oqbo'tayev - Samarqand viloyat Iqtisodiyot va moliya
bosh boshqarmasi boshlig'i o'rinbosari

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashining 2023 yil 29 avgustdagi 1-sonli
yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ 8-9-22/1)

Mazkur Sillabus "Moliya" kafedrasining 2023 yil _____ dagi 1-sonli yig'ilish
bayoni bilan maqullangan.

O'quv-uslubiy boshqarmasi boshlig'i

I.E.Shodmonov

Magistratura bo'limi boshlig'i

SH.Sultonov

Kafedra mudiri

J.R.Zaynalov

Tuzuvchi

N.E.Ermazarov